

Curs en-línia de Metodologia de la Recerca en Ciències Socials i del Comportament

GRUP CONSOLIDAT D'INNOVACIÓ DOCENT "MILLORA DE LA DOCÈNCIA EN DISSENYS I TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ PSICOLÒGICA" (Referència: 2003GCID-UB/04)

RESUM:

El Curs en-línia *Metodologia de la Recerca en Ciències Socials i del Comportament* permet als estudiants assolir els conceptes més importants i realitzar aplicacions pràctiques dins l'àmbit de la recerca psicològica i social. L'assignatura comprèn els quatre components bàsics de la metodologia de recerca: a) marc general de recerca científica, b) construcció d'instruments de mesura (fiabilitat i validesa), c) estratègies de recollida de dades (dissenys d'enquesta, observacionals, experimentals i quasi-experimentals) i d) anàlisi de dades (model estadístic d'associació i models estadístics per a l'avaluació de tractaments). Aquests quatre blocs estan desenvolupats en funció d'uns temes on es recullen les idees clau i coneixements bàsics, es plantegen exercicis pràctics i, al mateix temps, s'inclouen activitats i qüestionaris d'avaluació amb la possibilitat de conèixer la puntuació i obtenir un *feed-back* d'aquells aspectes que caldria repassar. Cada un dels temes té un conjunt de referències bibliogràfiques i enllaços a pàgines *web* d'interès, per tal que l'estudiant pugui aprofundir i ampliar els seus coneixements. Per últim, s'ha incorporat un glossari de paraules claus amb la corresponent definició dels termes.

En aquesta comunicació es presenten els criteris emprats pels membres del grup docent per la creació i desenvolupament d'aquest curs, així com la seva estructura i organització. L'assignatura *Metodologia de Recerca en Ciències Socials i del Comportament* que consta de 6 crèdits de lliure elecció, s'ofereix per primera vegada en el segon semestre del curs 2004-05. Donat que les matèries metodològiques són, en general, difícils de transmetre, aquest tipus de formació interactiva i tutoritzada pot satisfer tant les necessitats d'estudiants de psicologia, com d'altres facultats i professionals interessats per la recerca.

INTRODUCCIÓ:

El projecte per a la Millora de la Qualitat Docent ha tingut per objectiu l'elaboració i disseny d'un curs en-línia sobre la Metodologia de la Recerca. Aquest curs constitueix un instrument útil pels interessats en conèixer les eines pertinents per la realització d'una recerca dins l'àmbit de les Ciències Socials i del Comportament. Per tal d'assolir aquest objectiu, el curs s'organitza en quatre blocs temàtics:

- 1) Marc general de la recerca científica
- 2) Instruments de mesura en Ciències Socials i del Comportament (processos de construcció d'instruments de mesura: fiabilitat i validesa)
- 3) Estratègies de recollida de dades (dissenys d'enquesta, dissenys observacionals, dissenys experimentals i dissenys quasi-experimentals)
- 4) Anàlisi de dades i estadístics (model estadístic d'associació i models estadístics per a l'avaluació de tractaments).

L'elaboració de cada bloc s'ajusta al següents criteris:

- Cada bloc està estructurat en quatre temes d'una extensió aproximada de 60 pàgines.
- Cada tema consta dels següents apartats:
  - Idees claus
  - Desenvolupament del tema utilitzant apartats i subapartats.
  - Activitats
  - Glossari
  - Referències bibliogràfiques i enllaços d'interès
  - Bibliografia per ampliar
  - Qüestionari d'avaluació i *feed-back*

Idees clau. Situen a l'alumne en aquells conceptes més importants que es tracten en el tema.

Desenvolupament. En aquest punt s'inclouen els aspectes generals que fan comprensible la matèria mitjançant exemples, esquemes i gràfics. Els exemples permeten aclarir conceptes o situacions. Els conceptes que apareixen per primera vegada són definits per facilitar a l'estudiant la seva comprensió.

Activitats. Per tal d'afavorir l'aplicació del tema exposat i potenciar la reflexió personal s'han plantejat, en cada un d'ells, un conjunt d'activitats a realitzar donant orientacions per la seva correcció. Aquestes activitats poden ser de resolució d'un cas de reflexió i debat, de desenvolupament de materials adreçats al camp aplicat. També poden ser d'anàlisi de material multimèdia o d'auto-aprenentatge. Per una altra banda, cada activitat inclou les indicacions a seguir pels professors-tutors que estaran a càrrec de la matèria.

Glossari. Juntament amb cada un dels temes, es planteja un glossari de les paraules clau o conceptes més importants amb una breu descripció del seu significat.

Referències bibliogràfiques i enllaços d'interès. Cada tema inclou entre 5 i 10 referències bibliogràfiques o enllaços a pàgines *web*, per tal que l'alumne tingui al seu abast una sèrie de lectures complementàries.

Bibliografia per ampliar. S'inclouen aquelles referències que, donat un especial interès, permetin a l'alumne ampliar els seus coneixements.

Qüestionari d'avaluació. Es presenta per cada tema un qüestionari d'avaluació d'aproximadament 10 preguntes, preferentment d'elecció múltiple. Així, l'estudiant pot obtenir un seguiment del seu aprenentatge amb la corresponent puntuació.

Organització del curs:

Tal com s'ha indicat anteriorment, el curs està organitzat en quatre blocs i cada un d'ells en quatre temes.

El primer bloc, titulat *Marc General de la Recerca Científica*, consta dels següents temes elaborats pel Dr. Jaume Arnau:

- Model de la recerca científica. Nivells i fases
- Paradigmes, estratègies de recerca i disseny
- Variables de recerca: classificació i naturalesa
- Planificació d'un estudi

El segon bloc, titulat *Instrumets de Mesura en Ciències Socials i del Comportament. Processos de Construcció d'Instrumentes de Mesura: fiabilitat i validesa*, consta dels següents temes elaborats pels Drs. Joana Gómez i Joaquín Tomás:

- Mesurament i escalament en ciències socials
- Creació d'instruments de mesura
- Fiabilitat. Índexs
- Validesa. Classes i proves

El tercer bloc, titulat *Estratègies de Recollida de Dades. Dissenys d'Enquesta, Dissenys Observacionals, Dissenys Experimentals i Dissenys Quasi-experimentals*, consta dels següents temes:

- Dissenys d'enquesta (elaborat per la Dra. Juana Gómez)
- Dissenys observacionals (elaborat per la Dra. Mª Teresa Anguera)
- Dissenys experimentals (elaborat per la Dra. Roser Bono)
- Dissenys quasi-experimentals (elaborat per la Dra Roser Bono)

El quart bloc, titulat *Anàlisi de Dades i Estadístics. Model Estadístic d'Associació i Models Estadístics per a l'Avaluació de Tractaments*, consta dels següents temes:

- Conceptes estadístics generals i estadístics d'associació (elaborat per la Dra. Montse García)
- Anàlisi de dades quantitatives (elaborat per la Dra. Montse García)
- Anàlisi de dades qualitatives (elaborat per el Dr. José Luis Losada)
- Models d'anàlisi per a dades qualitatives (elaborat per el Dr. José Luis Losada)

Producció del curs:

El curs ha rebut una ajuda de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI, 2003MQD 00117)

Per la realització d'aquest curs en-línia s'han sol·licitat els serveis de la UB-Virtual de la Universitat de Barcelona (Departament de Materials Formatius). Aquest Departament s'ha fet càrrec de l'edició, disseny gràfic, revisió pedagògica, correcció d'estil, maquetació, testeig, creació i configuració de l'aula i programació d'activitats.

Una vegada establertes les condicions amb UB-Virtual es varen fixar les dates de lliurament de cada bloc:

Bloc 1: març de 2004

Bloc 2: abril de 2004

Bloc 3: maig de 2004

Bloc 4: juny de 2004

Després de revisar tot el material, la UB-Virtual ens ha fet un informe pedagògic i el responsable de cada tema ha realitzat les modificacions recomanades, per tal d'homogeneïtzar l'estructura de tots els temes.

Oferta com assignatura de lliure elecció:

Finalitzat el projecte, UB-Virtual posa a disposició l'assignatura Metodologia de Recerca en Ciències Socials i del Comportament de 6 crèdits de lliure elecció. La Universitat de Barcelona oferta aquesta assignatura en-línia per primera vegada en el segon semestre del curs 2004-05.